

Roberto Assagioli

PENGE

og det åndelige liv

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

Penge og det åndelige liv

Roberto Assagioli

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

Penge og det åndelige liv

Af Roberto Assagioli
Fra *The Beacon*

(Oversættelse Thora Lund Mollerup & Erik Ansvang)

Når man iagttager og undersøger sig selv med en ærlighed, der burde karakterisere alle oprigtige aspiranter til et åndeligt liv, opdager man, at tanken om penge vækker dybe og stærke reaktioner i ethvert menneske. Det er en forvirret blanding af modstridende følelser og af lidenskabelige holdninger, der viser at penge udgør – for nu at bruge en passende psykoanalytisk terminologi – et enormt kompleks.

Det er klogt at analysere pengekomplekset – at lade de dybe ubevidste strømninger komme op til overfladen og derefter kaste den åndelige forståelses klare lys over dem. På den måde kan man fortolke kendsgerningerne rigtigt og rette fejlagtige holdninger og urimelige eller overdrevne reaktioner. Det vil til dels sprede det intense blændværk, der omgiver penge, og på denne måde hjælpe med til at undgå fejlbedømmelser og -handlinger, som kan få alvorlige konsekvenser og skabe store problemer for åndelig udvikling.

Bindingen til penge

Det vigtigste kendetegn ved pengekomplekset er *binding*. Det er et indlysende faktum, men man må ikke stille sig tilfreds med denne indrømmelse. Hvis man virkelig vil frigøre sig fra bindingen, skal man prøve at finde dens årsager – dens rødder. Det er ikke svært at forstå, at de når ned til nogle af de mest basale instinkter og følelser, og det forklarer intensiteten af menneskenes binding til penge. Disse instinkter, tendenser og følelser er: Selvopholdelse (med tendens til overdreven søgen efter tryghed), begær og frygt.

Men fordi penge i stigende grad er blevet et middel til at opnå social prestige og magt, har pengekomplekset også fået en anden rod, nemlig *selvhævdelsesinstinktet* og *viljen til magt*, der manifesterer sig som stolthed og ambition. Til disse grundlæggende og direkte årsager til pengekomplekset kan der føjes mange andre, som i høj grad komplicerer problemet.

Alle, der er tilstrækkelig udviklet til at have levende, etiske principper og en spirende sans for åndelige værdier, kan ikke undgå at erkende de negative konsekvenser, som begæret efter og bindingen til penge har – individuelle og kollektive forbrydelser af enhver art, fysisk og moralsk, prostitution ... etc.

Bevidst og ubevidst

En umiddelbar, spontan, ofte forhastet og mere eller mindre ubevidst reaktion på denne erkendelse er en fordømmelse af penge ledsaget af skyldfølelse. Desuden er der ofte en polarisering mellem tendenserne i den bevidste personlighed og dens ubevidste aspekter, og det resulterer i følgende konflikter:

1. Bevidst værdsættelse af og begær efter penge – og et ubevidst skyldkompleks i forbindelse med dem.
2. Bevidst fordømmelse af penge – og en ubevidst, fortrængt længsel efter dem.
3. En mere eller mindre bevidst ambivalens – og deraf følgende vaklen mellem de to tendenser.

Disse modstridende holdninger skaber en indre strid, der manifesterer sig som en fornemmelse af forvirring og usikkerhed. Og ofte giver en overdreven polarisering ekstreme kompensationer, hvoraf mange har meget uheldige konsekvenser. F.eks. kan det ubevidste skyldkompleks resultere i manglende evne til at tjene eller holde på penge.

Aspirantens syn på penge, forgreninger og komplikationer

Det er ikke muligt komme ind på alle af det psykologiske pengeproblems forgreninger og komplikationer, men her skal nævnes et bestemt blændværk, som pengekomplekset skaber i mange oprigtige aspiranter, og som giver nogle specielle reaktioner hos dem. Disse aspiranter betragter det åndelige liv og penge som to helt forskellige ting, der ikke har noget med hinanden at gøre, og de modsætter sig ethvert forsøg på at forbinde dem – f.eks. en appel om finansiel hjælp til et eller andet åndeligt arbejde. Deres modstand er nogle gange bevidst og åbenhjertig, men andre gange viser den sig indirekte i form af mistænkeliggørelse af medarbejdernes motiver eller som kritik af deres planer, fremgangsmåder etc.

Det er ikke vanskeligt at forstå, hvordan pengekomplekset fungerer i disse tilfælde. Bindningen til penge skaber alle mulige pseudogrunde med henblik på – over for sig selv og andre – at retfærdiggøre afslaget om at bidrage til et bestemt tjenestearbejde. Det er en rationaliseringsmekanisme, som mange kender i teorien, men som man ofte overser, og som er en af hovedmanifestationerne af blændværk.

På den anden side er den bevidste eller ubevidste fordømmelse af penge tilbøjelig til at skabe den holdning, at det åndelige liv og arbejde ikke må have noget med penge at gøre, at det skal foregå på "højere" planer og være helt idealistiske

for på den måde at undgå finansielle overvejsels forurenende påvirkning. Denne holdning forstærkes og retfærdiggøres ofte indadtil af ikke så få såkaldt åndelige bevægelers sørgelige misbrug af psykologisk påvirkning i form af løfter, lokkemidler eller endog pression med henblik på at fravriste deltagerne penge. I denne forbindelse skal den overdrevne vægt, som nogle – i øvrigt velmenende og ærlige – åndelige bevægelser lægger på materiel fremgang, også nævnes.

Hvad er penge?

Det er derfor indlysende, at der er et stort behov for en afklaring af dette komplicerede pengeproblem. For at begynde med begyndelsen, kan man spørge sig selv: *"Hvad er penge?"*

Hvis man vil forstå pengenes natur, må man huske, hvordan de opstod. Den første udveksling af fysiske varer blandt mennesker skete ved byttemhandel. Så opdagede man, at brugen af en bestemt vare som fællesnævner for alle de andre varer lettede proceduren meget. Denne standardvare kunne være salt eller læderstrimler men oftere metal, indtil man til sidst indførte guld som målestok. Endnu et skridt blev taget ved indførelsen af papirpenge som erstatning for guld, og derefter checks, kreditkort m.v.

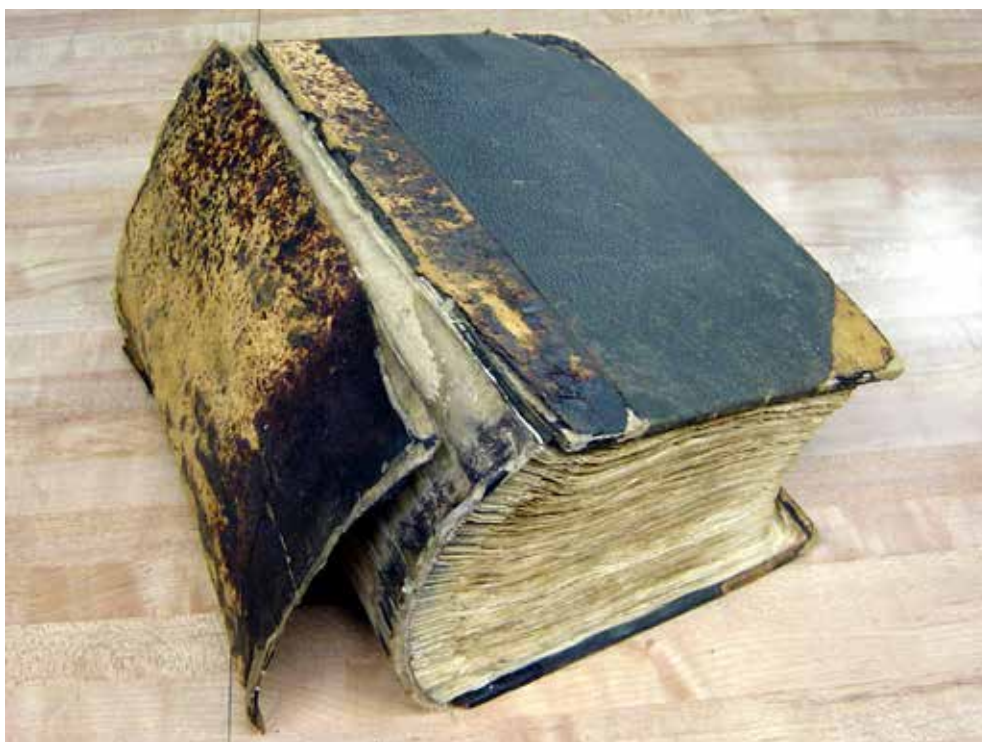
Det viser, at penge i virkeligheden blot er en praktisk opfindelse, som mennesket har gjort for at lette udvekslingen af varer og serviceydelser – ja for overhovedet at gøre en udveksling mulig i den enorme målestok og på den komplicerede måde samt med den voksende hastighed nutidens tilværelse kræver. Hvis man vil udtrykke det mere filosofisk, kan man sige, at penge er et *symbol* på fysiske varer.

Det er derfor klart, at penge som sådan hverken fortjener den binding eller den fordømmelse, de gøres til genstand for. Mennesket projicerer, det, der er i dets indre ud på symbolet, og det er forkert.

Rigtigt og forkert – godt og ondt

Rigtigt og forkert, godt og ondt findes kun i menneskets indre. Når man ser pengeproblemet under denne dybere, psykologiske og subjektive synsvinkel, vil man forstå, at fejltagelserne og synderne (hvis man kan bruge dette ord, der lyder så håbløst gammeldags, men er svært at erstatte) har to aspekter. For det første vedrører penge materielle goder *direkte* og for det andet materielle goder *generelt*. Den første fejltagelse eller misforståelse skyldes den uheldige tendens til (på grund af mental kortsynethed og materialistisk hypnoser) at forveksle midler med mål, at sætte lighedstegn mellem redskabet, og det, det skaber og mere generelt, at anse symbolet for at være virkeligheden – man fokuserer på formen i stedet for på livet.

Det er en illusion, som man kan se mange eksempler på, og nogle af dem er ret morsomme ... når man ser dem hos andre! De ses tydeligt i alle former for samling af genstande, der er uden praktisk eller kunstnerisk værdi, men som er dyre, alene fordi de er sjældne.

For eksempel foretrækker bibliofiler – eller skal man kalde dem bibliomaner – gamle udgaver, som næsten er ulæselige, frem for smukke, nye udgaver. Som et fransk ordsprog antyder, vil en bogelsker være tilbøjelig til at sige: *“Sikken et held, jeg er virkelig glad, jeg fik fat på en god udgave. Se her på side 12 og 16 de fejl, der mangler i andre udgaver!”*

Åndelig indstilling til penge

Men når det gælder penge, er det ikke en harmløs og mere eller mindre mærkelig mani. I denne situation skaber blændværket så ondsksfulde lidenskaber, at mennesket gennem dem kan “miste sin sjæl” symbolsk set. Derfor er den primære åndelige indstilling, man må have til penge, at lade være med at overdrive deres betydning – at holde op med at blive fascineret af dem – at betragte dem klart og objektivt og tage dem for, hvad de egentlig er: Ganske enkelt et nyttigt symbol – en praktisk opfindelse.

Det baner vejen for den eksperimentelle løsning af det grundlæggende problem: Den rigtige holdning til alle materielle ting og fysiske besiddelser. Disse ting består, uanset hvilken form de har – mad, tøj, huse, biler, redskaber eller kunstværker – af materialer fra de tre naturriger, mineral-, plante-, og dyreriget. Derfor kan der ikke være noget iboende ondt i dem. Set fra et ydre og materielt synspunkt er de bare "ting". Fra et åndeligt standpunkt er de dele af den guddommelige manifestation og set i dette lys er de Guds gaver.

Derfor er deres betydning – de positive eller negative virkninger de har – uafhængig af menneskets indre holdning til dem og den brug det – ud fra et frit og bevidst valg – kan gøre eller gør med dem. Denne grundlæggende erkendelse kaster lys over mange vigtige praktiske og åndelige spørgsmål.

Ubundethed

I første omgang er det klart, at fravær af materielle besiddelser på ingen måde løser problemet med at gøre sig fri af bindingen. Selvom man ser bort fra alle de vanskeligheder og begrænsninger mangel på penge og besiddelser uundgåeligt vil medføre i nutidens samfund, vil nogle mennesker, der ikke har besiddelser, begære dem, være ulykkelige og misundelige på de, der har dem, og på den måde bliver de lige så bundet af dem som andre. Psykologisk er disse mennesker slaver af besiddelser. Omvendt kan et velhavende menneske, som indadtil ikke er bundet af sine penge, og som ikke har nogen længsel eller frygt forbundet med dem, virkelig være et frit menneske men "fattig i ånden".

Men selv denne indre ubundethed, som er en vanskelig egenskab at udvikle, er ikke hele løsningen på pengeproblemet. Den løser det individuelle problem – det vil sige, at den giver mennesket fred med sig selv, sin bevidsthed og derfor også med Gud, men intet individuelt liv er isoleret. Alle mennesker er knyttet til hinanden med mange familie- og andre gruppebånd, både af moralsk og praktisk karakter, og de kan hverken ignoreres eller afvises. Derfor må den indre ubundethed suppleres med rigtig brug af det, man ejer og tjener.

Denne rigtige brug kan kun fastlægges ud fra en klar åndelig opfattelse, der viser den sande forbindelse mellem en selv, andre og det Ene Livsvæsen, som alt levende er en del af. Set fra denne endelige virkeligheds synspunkt kan ingen kræve at være ubetinget enejer af noget som helst. Menneskets

virkelige position og funktion består – som Kristus så klart viste det i lignelsen om talenterne – i at være bestyrere af alle de såkaldte besiddelser og ansvarlige over for den eneste virkelige Herre og Ejer.

Penge og tjeneste

Den åndelige og praktiske løsning på problemet kan derfor defineres som den rigtige og kloge brug af besiddelser og penge til størst mulig gavn for alle (inklusive en selv, men uden at man har specielle rettigheder eller privilegier). Det er denne rigtige anvendelse, som er den egentlige mening med tjenestearbejde.

Penge i tjenestearbejdet

Med udgangspunkt i dette sikre grundlag er det nu muligt at gå videre og betragte brugen af penge i tjenestearbejdet. Men for at komme til en ægte og tilfredsstillende konklusion er det nødvendigt først at betragte nogle dybere aspekter af penge.

Penge kan som en del af eller udtryk for den guddommelige manifestation betragtes som materialiseret eller fortættet guddommelig energi – det, som østerlændinge kalder *prana*. I pengenes oprindelse og essens er de altså noget godt. Men når de bruges, bliver de og andre materielle besiddelser forurenede af alle midlertidige ejeres negative indflydelser, lavere begær, bekymringer, angst og egoistiske bindinger.

Det er ikke alene en symbolsk eller psykologisk forbindelse – det er et åndsvidenskabeligt faktum. Der dannes og akkumuleres virkelige og onde psykiske kræfter, der knyttes til penge og ejendele. Dette faktum demonstreres på dramatisk måde af den uhyggelige indflydelse, der udgår fra bestemte berømte ædelstene, men det gælder desuden i større eller mindre grad alle andre materielle genstande. Det er en af hovedårsagerne til alle vanskelighederne, hele den individuelle og kollektive strid, den dårlige organisering og uretfærdige fordeling, der er forbundet med materielle besiddelser og især penge. Og når denne årsag har en psykisk, subjektiv karakter, kan den rigtige løsning, den effektive kur kun være af samme art – den kan kun være subjektiv, psykologisk og åndelig.

Den dobbelte løsning

En sådan løsning er dobbelt: *Generel* og *specifik*. Det generelle aspekt er den bevidst rigtige anvendelse baseret på et godt motiv og dygtighed i handling. Men først skal der fokuseres på den specifikke og mere esoteriske måde at modvirke det, der helt konkret kan opfattes som en "forbandelse", der er knyttet til penge. (Denne "forbandelse" er det centrale tema i og dybe betydning af Wagners virkeligt esoteriske række musikdramaer, *Nibelungens Ring*.)

Den åndelige renselse og forløsning af penge kan opnås ved bevidst at bruge åndelige og psykologiske energier til at modvirke, neutralisere og uskadeliggøre den negative indflydelse. Som enhver anden form for hvid magi – hvad den virkelig er – kan den udføres med koncentreret tænkning, besjælet af den rigtige følelse (eller emotionelle kraft) og projiceret af viljen ved at bruge mantraer formuleret i ord eller sætninger.

Hvis man underkastede alle penge, der går gennem hænderne, en sådan "behandling" eller "helbredelse", og hvis et stadig stigende antal mennesker gjorde det lige så bevidst, ville mange problemer, som ikke har nogen ydre eller teknisk løsning, blive ryddet af vejen. Det kan måske virke overraskende, for i denne materialistiske civilisation plejer man ikke at betragte de subjektive og usynlige kræfter som en praktisk realitet – men alligevel er det sådan, og hvis den åndelige overbevisning er dyb nok, vil man også kunne forstå det.

Enhver rigtig formulering af et sådant mantra kan være virkningsfuld. En gruppe har anvendt følgende mantra:

"Må disse penge blive velsignet. De er et symbol på guddommelig substans og energi. Må de blive befriet for enhver uren indflydelse, for enhver ulovlighed, binding eller længsel. Jeg værdsætter dem og beholder dem som en guddommelig gave. Jeg vil kun bruge dem til gode, rigtige og velegnede formål, og når jeg bruger dem, velsigner jeg dem igen og siger tak for lån."

Rigtig brug af penge

Men tilbage til den rigtige brug af penge. Den kan igen deles i en generel og en specifik anvendelse.

Generelt kan den rigtige brug af penge betragtes som et middel til anskaffelse af nødvendige og lovlige fysiske ting til sig selv, familien og andre ud fra en indre holdning præget af anerkendelse og taknemmelighed, af visdom, beskedenhed, venlighed og ubundethed.

Den specifikke og rigtige brug er den, der er direkte knyttet til åndelige formål. Her støder man på det spørgsmål, der blev berørt i begyndelsen. Det retfærdige og nødvendige i et stigende forbrug af penge til åndelige formål er indlysende for enhver, der er fri for de pengekomplekser, der er beskrevet.

Kristus sagde, at Gudsriget måtte virkeliggøres på Jorden, og i nutiden lægges der vægt på at gøre åndelighed praktisk og effektiv i dagliglivet. Denne manifestation af åndelighed kræver naturligvis materielle midler. Selv da en mere asketisk og verdensfjern holdning dominerede i Middelalderen, havde religionen behov for materielle midler til opfyldelse af sine sociale funktioner. F.eks. kunne de smukke katedraler ikke være blevet bygget og udsmykket uden et stort forbrug af penge.

Historien om Frans af Assisi er meget sigende i denne henseende. De fleste anerkender Frans' storhed og virkelige åndelighed, da han gav afkald på alle fysiske besiddelser og tog endog sit tøj af i domkirken i Assisi og drog ud for at leve som eneboer – uden penge. Han forbød også sine tilhængere at røre ved penge, men kort efter hans død opdagede disse tilhængere – der stadig var meget ivrige og havde den bedste indstilling – at det i praksis var umuligt at leve uden at bruge penge eller anden form for ejendele. Fra dette tidspunkt begyndte franciskanerordenen at omgås penge, og nu rejser dens medlemmer med tog og bruger alle mulige teknologiske hjælpemidler. Man ser derfor at en bevægelse, der begyndte med ideen om at afskaffe penge (Frans' mystiske bryllup med "fru fattigdom"), og som kort tid efter var tvunget til alligevel at bruge dem. Og det er naturligvis i orden, så længe den indre holdning bevares.

Dette faktum, at franciskanere bruger penge, forringer overhovedet ikke deres åndelige ideal, hvis de gør det frit og uden binding. Det er prøven og problemet for hver enkelt franciskanermunk – og for alle andre.

Penge, musik og åndeligt arbejde

En analogi til musik vil gøre det virkelige forhold mellem åndelige realiteter og materielle midler endnu klarere. Violinstrengene har tydeligvis intet at gøre med Bachs sublime kompositioner, men hvis en violinist skal gøre kompositionerne hørlige for tusinder af tilhørere, er de nødvendige – og det samme gælder violin-kassens træ.

Og det samme gælder også åndeligt arbejde. Et eksempel kan være dets enkleste aspekt: At udbrede det åndelige budskab trykt på papir. For at understrege den voksende erkendelse af mediernes magt, citeres en vigtig leder i *New York Times*:

"På universiteterne er der en seriøs tendens til at foretrække intellektuelle udmærkelser for sportspræstationer, selvom det uden tvivl også er et modespørgsmål. Det har været hårde år for USA's ungdom, som en del af hele verden. Unge mennesker på universiteter er blevet tvunget til at beskæftige sig mere indgående med den ydre verden end man gjorde tidligere. Når de har gjort det, har de ikke kunnet undgå at se i hvor høj grad, nutidens tilværelse bliver formet af ideer. Bøger, som før var noget nørder beskæftigede sig med, fortjener nu bred opmærksomhed, for bøger rummer ideer, der kan få det halve kontinent til at eksplodere."

Der er et presserende behov for udbredelsen af bøger, foldere og blade med ideer, som ikke vil "få det halve kontinent til at eksplodere", men som kan sprede goodwill blandt mennesker, nationer og kontinenter, der kan bringe oplysning, orientering og opmuntring ud til utallige enkeltpersoner, der bevidst eller ubevidst har et desperat behov for dem.

Den mængde af det gode, der kan gøres på den måde, er uvurderlig og helt ude af mål med de penge der bruges. En bog, en folder, ja selv en artikel kan forvandle et liv og – via det – mange menneskers liv. Der kan gives mange eksempler på det. Det samme kan siges om penge, der bruges på en foredragsturné eller

en åndelig konference, hvor det talte ords magt og den subjektive stimulering gennem personlig kontakt og gruppearbejde kan have vidtrækkende og gavnlige konsekvenser.

Donationernes vigtighed

Der stod en anden betydningsfuld ting, som har forbindelse med emnet, i *New York Times*:

"Gaver til Massachusetts Institut for Teknologi er i det forløbne år opgjort til 2.535.009 dollars."

Det er et godt eksempel på en generel positiv anvendelse af penge, og det viser desuden, at der er en overflod af penge til formål, hvis betydning for samfundet klart erkendes. Mange lignende tilfælde kunne omtales.

Penge til åndeligt arbejde

Hvilke fantastiske ting kunne der ikke gøres på det åndelige område, hvis tilsvarende summer blev skænket til specifikt at fremme et åndeligt tjeneste-arbejde?

Pengene findes. Derfor drejer det sig om med dynamisk intensitet at udbrede opfattelsen af, at det er nødvendigt og vigtigt at bruge dem til åndelige formål, så de mennesker, der har mulighed for at give, bliver opmærksomme på det.

Et andet faktum, som det er klogt at erkende – og få andre til at erkende – er, at "åndelige gaver" giver giveren god karma. Først er der den sikre effekt af loven om årsag og virkning, som forsikrer, at alle gode gerninger har en gavnlig effekt på den, der udfører dem. Denne "gode karma" kan modvirke og opveje tilsvarende "dårlig karma", skabt for nylig eller i en fjern fortid – og hvem kan sige nej til en sådan mulighed?

Men der er desuden en endnu mere værdifuld indre velsignelse. At give til åndelige formål med hensigt, glæde og et rent motiv skaber en pragtfuld indre frigørelse og åbner en kanal for indstrømning af åndeligt lys, åndelig kærlighed og kraft. Og sidst men ikke mindst tiltrækker åndelige ydelser ifølge sagens natur mestrenes opmærksomhed. Mestrene er de ophøjede skikkelser, der har givet afkald på deres individuelle frigørelse for at blive i nærheden af menneskeheden og hjælpe og frelse den. De er altid – og især i denne kritiske og afgørende periode – på udkig efter villige medarbejdere, og alle, der på nogen måde fremmer deres sag og realiserer deres planer, kan ikke undgå at modtage deres anerkendelse. Som en af mestrene har sagt: *"Utaknemmelighed er ikke en af vores laster."*

Praktisk tjenestearbejde

For at undgå alle misforståelser og en mulig modløshed eller bitterhed hos de, der ikke kan give og tjene på denne måde, skal det understreges, at alle andre måder at tjene på er lige så – og ofte mere – værdifulde og nyttige, og at nogle af dem er af en højere orden.

Først er der forskellige former for praktisk hjælp, som kan gives i forbindelse med udbredelsen af det åndelige lys i verden – f.eks. kontorarbejde. Disse tilsyneladende fysiske aktiviteter bliver åndelige, når de udføres med et åndeligt motiv og formål.

Så er der al den tjeneste, der kan ydes ved hjælp af de effektive metoder: At tale og skrive "sandhed". Der er ingen grund til yderligere at fremhæve "ordets" kraft.

Mest virkningsfuld er *den subjektive tjeneste*, som kan ydes gennem meditation, bevidst opbygning af tankeformer på den måde, det er beskrevet i Alice A. Bailey: *Hvid Magi*, og den fine men uimodståelige åndelige udstråling, der spontant udgår fra de, der har opnået et vist mål af åndelig realisering. Ingen materielle forhindringer kan blokere denne form for tjeneste. Som det er blevet sagt: *"Man kan være i fængsel og alligevel tjene planen"*.

Men de punkter, der skal fremhæves, er:

1. Åndelig tjeneste i kraft af penge er legitim, nødvendig og af uoverskuelig værdi.
2. Det er den letteste og nogle gange næsten den eneste måde at tjene på for de, der har midler, men ingen særlige evner for at udtrykke sig eller tilstrækkelig subjektiv træning og udvikling.
3. Den bidrager til en nødvendig forædling af penge og besiddelser og befrielse for de negative kræfter og den karma, der har været knyttet til dem i umindelige tider.

Til slut skal det nævnes, at det ikke spiller nogen særlig rolle, *hvordan* man tjener. Der er brug for alle måder. Det væsentligste er, at man hver især giver, og i stigende grad frigør sig for personlighedens begrænsninger og bevidst og med glæde smelter sammen med det Ene Livsvæsen.

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk